

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

ANONİM ŞİRKETİ
SERMAYESİ : TL 25.000.000.000
İDARE MERKEZİ : ANKARA

İDARE MERKEZİ

Cevaplarda şu işaretlerin tekrarını dileriz :

B.02.2.TCM.0.09.00.04-27

DIŞ İLİŞKİLER GENEL MD.

Dış Ticaret Müdürlüğü

GENELGE NU: 2004/YB-50

ANKARA, 23 HAZİRAN 2004

İlgi: 13 Mayıs 2003 tarih ve 2003/YB-42 sayılı genelgemiz.

Türk Parasının Kıymetini Koruma Mevzuatının ithalata ilişkin hükümlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller hakkındaki değişik sayfalı talimatımız yeniden düzenlenerek ilgide kayıtlı genelgemiz yerine geçerli olmak üzere ilişikte gönderilmektedir.

Bilginizi ve gereğini rica ederiz.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İDARE MERKEZİ

Ek: 1 Talimat

FATMA UĞUR
GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

NAZMİ MAVİOĞLU
MÜDÜR

DTM/KE

KISALTMALAR

DAB	Döviz Alım Belgesi
DSB	Döviz Satım Belgesi
DTH	Döviz Tevdiat Hesabı
DTM	Dış Ticaret Müsteşarlığı (İthalat Gn. Md.)
GB	Gümrük Beyannamesi
HM	Hazine Müsteşarlığı (Banka ve Kambiyo Gn. Md.)
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TPKK	Türk Parasının Kıymetini Koruma
TPTB	Türk Parası Transfer Belgesi
TL	Türk Lirası

İÇİNDEKİLER

	Sayfa Nu
1. GENEL ESASLAR	1
2. İTHALATTA ÖDEME ŞEKİLLERİ	5
2.1. Akreditifli Ödeme.....	5
2.2. Vesaik Mukabili Ödeme.....	6
2.3. Mal Mukabili Ödeme.....	6
2.4. Kabul Kredili Ödeme.....	7
2.5. Peşin Ödeme.....	7
2.6. Özel Takas.....	8
2.7. Bağlı Muamele.....	10
3. İTHALAT BEDELİNİN İHRACAT BEDELLERİ İLE MAHSUBEN ÖDENMESİ VE KOMİSYONCULUK BEDELLERİNİN İTHALAT BEDELİNDEN MAHSUBU	12
3.1. İthalat Bedelinin İhracat Bedelleri ile Mahsuben Ödenmesi.....	12
3.2. Komisyonculuk Bedellerinin İthalat Bedelinden Mahsubu.....	13
4. İTHALAT HESABININ KAPATILMASI	14
4.1. Genel Esaslar.....	14
4.2. Ek Süre.....	16
4.3. Mücbir Sebep Halleri ve Tevsiki	16
4.4. İthalat Hesabının Terkini.....	17
4.5. Kambiyo Müdürlüğüne Bildirim.....	17
4.6. Bankaların Sorumluluğu.....	17
5. İTHALAT İŞLEMLERİNDE MÜEYYİDE UYGULAMALARI	18
5.1. İthalattan Men Edilen Firmalar Hakkında Yapılacak İşlemler.....	18
5.2. İthalatı Dış Ticaret Müsteşarlığının İznine Bağlanan Firmalar Hakkında Yapılacak İşlemler.....	18

Ek: 1 Kapatılmayan İthalat Hesapları İçin İhbar Mektubu Örneği

1. GENEL ESASLAR

İthalat bedelleri, TPKK Hakkında 32 Sayılı Karar, bu Karara ilişkin 91-32/5 Sayılı Tebliğ ve I-M Sayılı TCMB Genelgesi ile bunlara ek olarak yapılacak düzenlemelere istinaden verilecek talimat çerçevesinde ithalatçı ile ihracatçı arasındaki sözleşmeye ve uluslararası kurallar ile bankacılık teamüllerine göre bankalar aracılığıyla konvertibl döviz (ABD doları, Avustralya doları, Danimarka kronu, euro, İngiliz sterlini, İsveç kronu, İsviçre frangı, Japon yeni, Kanada doları, Kuveyt dinarı, Norveç kronu, Suudi Arabistan riyali) veya TL olarak ödenir.

Bu talimatımızdaki,

- “Döviz satışı” deyimini DSB düzenlenmek suretiyle dövizlerin ithalatçılara satılmasını,
- “Transfer” deyimini ihracatçıya ödemenin yapılmasını teminen döviz veya TL’nin transferini ifade etmektedir.

1.1. İthalat, İthalat Yönetmeliği’nde belirtilen nitelikleri haiz gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılabilir.

İthalat işlemlerinin ithalat hesabının kapatılması tarihine kadar ithalatçı olabilme özelliği taşıyan temsil yetkisini haiz kişilerce de yapılması mümkündür.

1.2. Bankalarca, akreditif açılması, döviz satışı, poliçe kabul ve aval taleplerinde, bir bankanın aynı şubesine yapılan başvurular için bir defaya mahsus olmak üzere ithalatçılardan vergi kimlik numarasını gösterir vergi dairesinden alınan belge veya onaylı fotokopisinin ibrazı istenir.

1.3. İthalat bedelleri;

- Banka kaynaklarından,
- İthalatçıya ait DTH’den,
- Alışı yapılmamış ihracat bedelinden,
- Kredi kartından,
- Sermaye hareketlerine ilişkin hükümler çerçevesinde sağlanan kredilerden karşılanmak suretiyle ödenebilir.

1.3.1. İthalat bedelinin; banka kaynaklarından döviz olarak ödendiği işlemlerde, I-M Sayılı TCMB Genelgesinin ekinde yer alan örneğe uygun DSB, TL olarak ödendiği işlemlerde TPTB düzenlenir. DSB'nin "Döviz Satışının Dayanağı" bölümü ile TPTB'nin "Transferin Dayanağı" bölümüne işlemin ithalat olduğunun ve belgelerde yer alan ihracatçı firma unvanı ile ödeme şeklinin belirtilmesi zorunludur.

1.3.2. Bedeli kredi kartı, DTH ve krediden karşılanan ithalatta DSB düzenlenmez, ithalatçıya transferin yapıldığına dair yazı verilir.

Bedeli kredi kartından karşılanan ithalatta bedelin kredi kartından ödendiğine ilişkin yazı, fiş (slip/mail order) konusu ödemenin banka kayıtlarından yapıldığının tespiti kaydıyla verilir.

Bedeli, Kambiyo Mevzuatı Müdürlüğümüzün Sermaye Hareketlerine ilişkin talimatı çerçevesinde ihracat kredi ve ihracat kredisi garanti kuruluşlarına ilişkin listede kayıtlı kredi kuruluşlarından sağlanan ve yurda getirilmeksizin doğrudan ihracatçıya ödenen işlemlerde de mal bedelini ihracatçıya ödeyen yurt dışındaki kredi kuruluşunun ödemenin yapıldığına dair yazısına istinaden Türkiye'deki bankalarca ilgililere mal bedelinin yurt dışı krediden ödendiğine ilişkin yazı verilebilir.

Bedeli krediden karşılanan ithalatta GB'ye, ithalatçı ile ihracatçı arasında yapılan sözleşmede belirlenen ödeme şeklinin kaydedilmesi gerekir. Ancak bedelin ithalden önce ihracatçıya ödenmesi öngörülen bir ödeme şeklinin beyan edilmesine rağmen ithalat sırasında bedelin krediden ödendiğine ilişkin banka yazısının ibraz edilememesi halinde GB'ye ödeme şekli mal mukabili olarak kaydedilmesi gerekir.

Bankalarca ithalatçıya verilecek söz konusu yazılarda, DSB'de yer alan ihracatçı firma unvanı ve ödeme şekli de dahil bütün bilgilerin bulunması gerekmektedir.

1.3.3. Bankalarca ithalat bedelinin ödenmesini teminen çek düzenlenemez.

1.4. Döviz satışlarında uygulanacak kur, banka ve ithalatçı arasında serbestçe belirlenir.

Döviz satışının faturada kayıtlı olan dövizden farklı döviz cinsinden yapılması halinde döviz satış işlemlerinde, işlem tarihindeki banka çapraz kurları esas alınır.

1.5. İthalat bedeli, ihracatçının veya bankasının talimatına istinaden Türkiye'de bu ihracatçı adına açılan DTH'ye veya TL mevduat hesabına yatırılmak suretiyle ödenebilir.

1.6. Teslim ve ödeme şekli ile bu hususlarda yapılacak değişiklikler, uluslararası kurallar ile bankacılık uygulamalarına göre yeni teslim veya ödeme şeklinin şartlarına uygun olması kaydıyla alıcı ve satıcı tarafından serbestçe belirlenir.

Ancak, Kambiyo Mevzuatı Müdürlüğümüzün görünmeyen işlemlere ilişkin genelgesinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının **(NATO ithalatı hariç) akaryakıt (Ham petrol ve petrol ürünleri), hububat, gübre, fosfat kayası, asitler, demir cevheri ve kömür** ithali için CFR, CIF, vb. teslim şekillerine göre yapılacak akreditif açtırma veya diğer ödeme şekillerine ilişkin transfer taleplerinde **navlun** (taşıma) ile ilgili olarak DTM'nin izni aranır.⁽¹⁾

4. Değişiklik

4 Temmuz 2006/YB-40, ŞB-25

⁽¹⁾ Dış Ticaret Müsteşarlığının 29 Kasım 1996-58997, 1 Mayıs 2003-22825 ve 28 Ocak 2005-4089 tarih ve sayılı yazıları.

1.7. İthalatçılarca, GB'nin 28. hanesine, ithalata aracılık eden banka şubesi ile ödeme şekli olarak "Akreditifli Ödeme", "Vadeli Akreditifli Ödeme", "Vesaik Mukabili Ödeme", "Mal Mukabili Ödeme", "Kabul Kredili Akreditifli Ödeme", "Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme", "Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme", "Peşin Ödeme", "Özel Takas" veya "Bağlı Muamele" yazılır.

Transferi yapan bankaya hesap kapatılmak üzere ibraz edilen GB üzerinde ödeme şekli ve/veya aracı bankanın farklı olarak belirtildiği işlemlerde, GB ile ödemeye ilişkin belgeler üzerindeki diğer bilgilerin uyum içinde olması halinde ithalat hesabı kapatılır.

Ancak GB tarihi, transfer tarihinden önce ise ithalat hesabının kapatılabilmesi için Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisinin ödendiğine dair dekontun ibrazı veya ithalatın, yatırım teşvik belgesi ya da dahilde işleme izin belgesi kapsamında bu Fondan muaf olarak yapıldığının belgelenmesi gerekmektedir.⁽¹⁴⁾

1.8. İthal konusu malların devredildiği kişilerin ithalatçı olabilme özelliği taşıyan kişiler olması kaydıyla (konşimentonun cirosu veya diğer taşıma belgeleri ile ticari belgelerin devri suretiyle) **gümrükler nezdinde** ithalatçı değişikliği yapılabilir.

Transfer ile ithal tarihi arasında yapılan ithalatçı değişikliğinde, ilk ithalatçının, malları devrettiği ithalatçıyı; hesap kapatma süresinden önce bankasına, ihtarname süresi veya ek süreler içerisinde ilgili kambiyo müdürlüğüne bildirmesi halinde ithalat hesabının kapatılmasından devralan firma sorumludur.⁽¹⁸⁾

1.9. Vadeli akreditif, kabul kredili ve mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalatta, GB ibraz edilmek suretiyle görünmeyen işlemlere ilişkin hükümler çerçevesinde faiz transferi yapılabilir. Ödenen faiz tutarı bankalarca GB'nin tarih ve numarası da belirtilmek suretiyle ilgili gümrük müdürlüğüne bildirilir.

1.10. Malın getirileceği, transferin yapılacağı, menşe ülke ile yükleme ve aktarma yapılacak ülkenin Kıbrıs Rum Kesimi olması halinde bu ülkeye doğrudan veya dolaylı yapılacak transfer talepleri bankalarca doğrudan DTM'ye iletilerek alınacak talimata göre işlem yapılır.⁽²⁾

1.11. Fiili ithal tarihinden gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarih anlaşılır.⁽³⁾

2.Değişiklik

9 Mayıs 2005/YB-34, 2005/YB-50

⁽¹⁴⁾ Hazine Müsteşarlığının 12 Temmuz 2004 tarih ve 43873 sayılı yazısı.

⁽¹⁸⁾ Hazine Müsteşarlığının 3 Mayıs 2005 tarih ve 26039 sayılı yazısı.

⁽²⁾ Dış Ticaret Müsteşarlığının 25 Ekim 1996 tarih ve 52583 sayılı yazısı.

⁽³⁾ Gümrük Müsteşarlığının 8 Aralık 2001 tarih ve 30629 sayılı yazısı.

1.12. Satış sözleşmesinde talimatımızda açıklananlardan farklı bir ödeme şekli öngörüldüğü takdirde talimatımızın ödeme şekillerine ilişkin hükümleri kıyasen uygulanır.

1.13. Talimatımızda belirtilen sürelerin hesaplanmasında;

- Süre gün olarak belirtilmiş ise işlemin yapıldığı gün hesaba katılmaz; süre hesaplaması ertesi günden itibaren başlar ve son günün çalışma saati sonunda biter. Ancak hesaplanan sürenin son günü resmi tatile rastlarsa süre, izleyen ilk iş günü çalışma saati sonunda biter.

- Süre ay olarak belirtilmiş ise sürenin bitimi, izleyen ayların işlem tarihindeki günün çalışma saati sonudur. O ayda işlem tarihine tekabül eden bir gün bulunmuyor ise sürenin bitimi ayın son günüdür.

2. İTHALATTA ÖDEME ŞEKİLLERİ

2.1.- Akreditifli Ödeme

Bu ödeme şeklinde uluslararası kurallar ile bankacılık teamülleri uygulanır.

Bankaca, ithalatçının akreditif açılması talebi üzerine mal bedeli tahsil edildiği takdirde, henüz akreditif açılmamış olsa dahi döviz satışı yapılarak DSB düzenlenir. Bir başka ifadeyle banka ile ithalatçının anlaşması halinde akreditifin açılması veya muhabir hesaplarının borçlandırılmış olması beklenmeksizin döviz satışı yapılabilir. Satışı yapılan bu dövizler sadece akreditif konusu ithalat bedellerinin ödenmesinde kullanılabilir.

Bu ödeme şeklinde, ithalat hesabı, **muhabir hesaplarının borçlandırıldığı tarihten itibaren 180 gün** içinde ithalatçının GB ile yapacağı başvuruya istinaden transferi yapan bankaca GB ile ödemeye ilişkin belgeler arasında uygunluğun sağlanması halinde kapatılır.

Akreditif bedelinin kısım kısım transfer edilmesi halinde 180 günlük hesap kapatma süresi son transfer tarihinden itibaren başlatılır ve hesabın kapatılmasında yapılan toplam ödeme tutarı dikkate alınır.

Ancak, son transfere ilişkin 180 günlük süre dolmakla birlikte akreditif vadesi sona ermemiş ve bakiyesi bulunan işlemlerde, akreditif vadesi sonuna kadar beklenilir ve bu süre içerisinde yeni bir kullanım talebinde bulunulması halinde bu transferi takip eden 180 gün içinde hesap kapatılır. Akreditif bakiyesinin kullanılmaması halinde ise o güne kadar yapılan transferlerle ilgili açık ithalat hesabı akreditif vadesini takip eden 10 iş günü içinde ilgili kambiyo müdürlüğüne bildirilir.⁽²⁰⁾

Ödemesi fiili ithalden sonra yapılan vadeli akreditifli işlemlerde ise ithalat hesabının **ödeme tarihinden itibaren 180 gün** içinde kapatılması gerekir.

Açılmış bulunan bir akreditifte, bedelin bir kısmının, malın özelliği sebebiyle geçici veya kesin kabulünden, malın montajından, çalışır vaziyette teslim alınmasından veya değerinin ihtiva ettiği evsafa göre tespit edilmesinden veya benzeri hallerden sonra ödenmesinin şart edildiği durumlarda, bahse konu hallerin meydana gelmesini müteakip akreditif şartında belirlenen süre içinde müracaat edilmek kaydıyla transfer yapılabilir.⁽⁴⁾

Bu şekildeki akreditifle ilgili ithalat hesabı, döviz satışı yapılan kısım için genel esaslar çerçevesinde, bedeli yukarıda belirtilen hallerin meydana gelmesinden sonra ödenecek kısım için transfer sırasında kapatılır.

Bedeli banka kaynaklarından karşılanan akreditifin iptal edilmesi halinde, karşılığı TL serbest kurlardan DAB düzenlenmek suretiyle ilgisine ödenir.

Döviz satışından sonra meydana gelecek kur değişikliği sebebiyle ilgililerden herhangi bir fark istenemez.

2.Değişiklik

13 Ekim 2005/YB-63, ŞB-92

⁽²⁰⁾Hazine Müsteşarlığının 7 Ekim 2005 tarih ve 56367 sayılı yazısı.

⁽⁴⁾ Hazine Müsteşarlığının 29 Kasım 1991 tarih ve 52401 sayılı yazısı.

Bankalarca, Türkiye dışındaki bir ülkeden diğer bir üçüncü ülkeye mal ithalatı yapacak yurt içinde veya dışındaki firmalar lehine bankacılık teamüllerine göre bedelleri kendi kaynaklarından veya firmaların DTH'lerinden karşılanmak üzere üçüncü ülkelerdeki (serbest bölgeler dahil) bankalar nezdinde akreditif açılabilir.

Açılan bu akreditifler kapsamında yapılan ödemeler bu genelgemiz hükümlerine tabi olmayacağından bu işlemlerde kambiyo taahhüdü doğmaz.

2.2. Vesaik Mukabili Ödeme

Bu ödeme şeklinde uluslararası kurallar ile bankacılık teamülleri uygulanır.

Vesaik mukabili ödeme şekline göre yapılacak ithalatta, sevk belgelerine istinaden yapılacak müracaat üzerine bankalarca mal bedelinin tahsilini müteakip transfer yapılır.

Bu ödeme şeklinde ithalat hesabı, **transfer tarihinden itibaren 180 gün** içinde ithalatçının GB ile yapacağı başvuruya istinaden transferi yapan bankaca kapatılır.

Vesaik bedelinin kısım kısım ödendiği durumlarda belgeler, ödemenin tamamının yapılmasını müteakip firmaya verilir ve 180 günlük hesap kapatma süresi son ödeme tarihinden itibaren hesaplanır.

2.3. Mal Mukabili Ödeme

Bu ödeme şeklinde uluslararası kurallar ile bankacılık teamülleri uygulanır.

Mal mukabili ödeme şeklinde, ithalatçıların ithalat hesabını kapatma, bankaların da takip yükümlülüğü bulunmamaktadır. Ancak firmaların mal bedelinin transferine ilişkin talepleri GB'nin ibrazı kaydıyla yerine getirilir. Bankaca GB üzerine transfere ilişkin not konulur.

3. Değişiklik

26 Nisan 2005

2005/YB-31

2005/ŞB-46

İhracatçı tarafından mal bedelinin diğer bir firmaya transfer edilmesinin yazılı olarak istenmesi halinde GB'de kayıtlı ihracatçı firma yerine diğer bir firmaya transfer yapılabilir.

Ayrıca,

- İthalatta haksız rekabetin önlenmesine dair tebliğler çerçevesinde gönderici firmalara göre oranları değişen “dampinge karşı vergi” esasına dayalı Gümrük Müsteşarlığınca uygulamaya konulan BİLGE^(*) sisteminde, yabancı gönderici firma ile menşe ülke ve firmalara göre oluşturulan kodlar kapsamında gönderici firma ile üretici firmanın farklı olması,

- Malların aynı grubun üretici firması tarafından sevk edilmesi,

- Malların, üçüncü ülkedeki üretici firmadan alınıp bu firmanın düzenlediği belgelerle ülkemize sevk edilmesi

sebebiyle firmalar arasındaki ticari ilişkinin yukarıda sayılan hallerden birine uygunluğunun tevsiki veya ithalatçı firma tarafından yazılı olarak beyan edilmesi halinde GB'de kayıtlı ihracatçı firma yerine diğer bir firmaya da transfer yapılabilir.⁽¹⁷⁾

Türkiye'deki bankalar aracılığı olmaksızın bedelleri doğrudan ihracatçıya ödenen malların gümrük işlemleri de mal mukabili ödeme şekline göre sonuçlandırılır.

26 Nisan 2005

2005/YB-31

(*) **BİLGE**, Gümrük Müsteşarlığınca bütün gümrük işlemlerinin gerçek zamanlı olarak bilgisayar ortamında yürütülmesine ilişkin kullanılan bir yazılımdır.

(17) Hazine Müsteşarlığı'nın 14 Nisan 2005 tarih ve 21971 sayılı yazısı.

2.4. Kabul Kredili Ödeme

Kabul kredisi ile akreditifli, vesaik veya mal mukabili olmak üzere her üç ödeme şekline göre ithalat yapılabilir.

Vesikalı poliçelerin; ithalatçı, banka veya bu bankanın vereceği talimata istinaden muhabirlerince kabul edilmesi mümkündür. İthalatçı tarafından kabul edilen poliçelere bankaların aval verme zorunluluğu bulunmamaktadır.

Poliçelerin vadesi, kabul tarihinden başlamak üzere taraflarca serbestçe belirlenebilir.

İlk poliçenin vadesi içinde yeni bir poliçe düzenlenmek suretiyle temdit talepleri yerine getirilebilir.

Kabul kredili akreditifli işlemlerde, poliçenin, sevk belgeleri ile birlikte akreditif vadesi içinde ibrazı gerekir. Poliçenin vadesi akreditif vadesini geçebilir.

Kabul kredili vesaik mukabili ödeme şeklinde belgeler, sevk belgeleri ile birlikte gelen poliçenin kabul veya avalini müteakip ithalatçıya teslim edilir.

Kabul kredili akreditifli ve vesaik mukabili ödeme şeklinde İthalat hesabı, **poliçe vadesinde bedellerin transfer edildiği tarihten itibaren 180 gün** içinde ithalatçının GB ile yapacağı başvuruya istinaden transferi yapan bankaca kapatılır.

Kabul kredili mal mukabili ödeme şeklinde, bankaca transfer yapılabilmesi, poliçeye kabul veya aval verilebilmesi için ithalatçı tarafından poliçe ile birlikte GB'nin de bankaya ibraz edilmesi zorunludur.

Kabul kredili işlemlerde, poliçenin tabi tutulduğu esaslar dahilinde bononun da kabul edilmesi mümkündür.

2.5. Peşin Ödeme

İthalat bedelinin, GB ve eklerinin gümrük idaresine onay için ibraz edildiği tarihe kadar ödendiği bu ödeme şeklinde, bankalarca firma talebine istinaden transfer işlemleri gerçekleştirilir.

İthalat hesabı, ithalatçının **transfer tarihinden itibaren 180 gün** içinde ithalatın bedelin ödendiği ihracatçıdan yapıldığını gösteren GB ile yapacağı başvuruya istinaden transferi yapan bankaca GB ile ödemeye ilişkin belgeler arasında uygunluğun sağlanması halinde kapatılır.

Sözleşme hükümlerine göre söz konusu sürenin yeterli olmaması halinde firmalarca ilgili kambiyo müdürlüğünden ek süre talep edilebilir.

Ancak,

- İthalatta haksız rekabetin önlenmesine dair tebliğler çerçevesinde gönderici firmalara göre oranları değişen “dampinge karşı vergi” esasına dayalı Gümrük Müsteşarlığınca uygulamaya konulan BİLGE^(*) sisteminde, yabancı gönderici firma ile menşe ülke ve firmalara göre oluşturulan kodlar kapsamında gönderici firma ile üretici firmanın farklı olması,

- Mal bedellerinin grup şirketlerden ihracatçı konumunda olana transfer edilmesi, malların ise aynı grubun üretici firması tarafından sevk edilmesi,

- Mal bedeli transit tacirine ödenen malların, üçüncü ülkedeki üretici firmadan alınıp bu firmanın düzenlediği belgelerle ülkemize sevk edilmesi,

- İhracatçı tarafından mal bedelinin ticari ilişkide olduğu diğer bir firma hesabına transfer edilmesinin istenilmesi

sebebiyle ödemeye ilişkin belge ile ibraz edilen GB’de kayıtlı ihracatçı firma arasında farklılık olması halinde farklı firmalar arasındaki ticari ilişkinin yukarıda sayılan hallerden birine uygunluğunun tevsiki veya ithalatçının bu konudaki yazılı beyanının alınması suretiyle ithalat hesabı kapatılır.⁽⁵⁾

Yatırımcı firmalar tarafından yurt dışına verilen sipariş kapsamında belirli bir tutarı peşin ödenen malların kalan bedelinin yapılan sözleşme hükümlerine göre finansal kiralama şirketince ödenerek fiili ithalatının anılan şirketçe yapılması durumunda, açık bulunan peşin ödemeye ilişkin ithalat hesabı, peşin ödemenin akreditif mektubu, proforma fatura ve satıcı firma yazısıyla teyit edilmesi, peşin ve bakiye ödemeye ilişkin belgelerle uyumlu GB ve finansal kiralama sözleşmesinin ilgili bankaya ibrazı kaydıyla kapatılır.⁽¹⁵⁾

Türkiye’de yerleşik factoring kuruluşu ile ihracatçı firma arasında imzalanan factoring sözleşmesi kapsamında factoring kuruluşu tarafından ithalden önce ithalatçı firma adına yurt dışına transferi gerçekleştirilen tutarlar, ithalat ve ihracat factoring sözleşmelerinin transferi gerçekleştiren bankaya ibrazı kaydıyla peşin ödeme olarak dikkate alınır. Transferi yapan bankaca ithalatçı firmaya verilecek ilgili gümrük müdürlüğüne yönelik transfer yazısında, factoring kuruluşu yerine ithalatçı firmaya ait bilgiler kaydedilir. Bu durumda ithalat hesabının kapatılmasından ithalatçı firma sorumludur.⁽²¹⁾

3.Değişiklik

27 Nisan 2006/YB-21, ŞB-14

^(*) **BİLGE**,Gümrük Müsteşarlığınca bütün gümrük işlemlerinin gerçek zamanlı olarak bilgisayar ortamında yürütülmesine ilişkin kullanılan bir yazılımdır.

⁽⁵⁾ Hazine Müsteşarlığının 22 Mart 2004 tarih ve 15258 sayılı yazısı.

⁽¹⁵⁾ Hazine Müsteşarlığının 11 Ağustos 2004 tarih ve 50456 sayılı yazısı.

⁽²¹⁾Hazine Müsteşarlığının 20 Mart 2006 tarih ve 13948 sayılı yazısı.

2.6- Özel Takas

Mal ve/veya hizmet ihraç ve ithalinde tarafların aynı gerçek veya tüzel kişiler olması halinde mal ve/veya hizmet ihraç bedelleri ile mal ve/veya hizmet ithal bedelleri herhangi bir para hareketi söz konusu olmaksızın kısmen veya tamamen takas (mahsup) edilebilir.

Takas talebi,

- Mal ve/veya hizmet ihracatının önce yapılması halinde mal ihracatı için ihracatla ilgili olarak belirlenen tahsil süreleri, hizmet ihraç bedelleri için ise hizmete ilişkin fatura ve/veya hakediş raporu tarihinden itibaren 180 gün içinde,
 - Mal ithalatının önce yapılması halinde ithal tarihinden itibaren 180 gün, hizmet ithalinin önce yapılması halinde ise mal ihracına ilişkin bedellerin tahsil süreleri içinde
- bankalara yapılır.

Hizmet ihracı bedelleri ile hizmet ithali bedellerinin takas talebi herhangi bir süreyle sınırlı değildir.

Takas talebinde, mal ithal ve ihracı için ithalat ve ihracat hesabının kapatılmasına ilişkin belgelerin, hizmet ithal ve ihracında ise fatura ve/veya hakediş raporunun ibrazı gerekir.

Hesapların izlenmesi bakımından ithalat ve ihracat işlemleri aynı banka tarafından yürütülür.

Bankalarca, takasa tabi tutulan bedeller için TL olarak aynı kur üzerinden DAB ve TPTB düzenlenir. Bu belgelerde kayıtlı kur, düzenlenme tarihindeki TCMB döviz alış kurundan az olamaz.

Aracı ihracatçı vasıtasıyla yapılan ihracatta, bağlı muamele kapsamında olmaksızın yurt dışındaki satıcı ve alıcının aynı gerçek veya tüzel kişi olması, ithalat ve ihracata ilişkin GB'lerde imalatçı ve ihracatçı firma unvanlarının birlikte kayıtlı olması, mahsup işleminden yararlanacak firmanın imalatçı niteliğini haiz olduğunun sanayi sicil belgesi veya diğer belgelerle tevsiki ve fiili ihraç veya ithal tarihinden itibaren 180 gün içinde mukabil ithalat veya ihracatın gerçekleştirilmesi kaydıyla imalatçı ve ihracatçıların yapacakları ithalat ve ihracata ilişkin mal bedelleri, kısmen veya tamamen takas (mahsup) edilebilir. Bu durumda takasa tabi tutulan bedeller için TL olarak aynı kur üzerinden ihracatçı adına DAB, imalatçı adına TPTB düzenlenir.⁽⁶⁾

2.Değişiklik

29 Mart 2006/YB-16, ŞB-10

⁽⁶⁾ Hazine Müsteşarlığının 17 Haziran 1997 tarih ve 27325 sayılı yazısı.

Dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketleri aracılığıyla yapılan ihracatta da yurt dışındaki satıcı ve alıcının aynı gerçek veya tüzel kişi olması, firmalardan muvafakat yazısı alınması, ihracata ilişkin GB'de tedarikçi firma unvanının kayıtlı olması veya firmanın tedarikçi niteliğini haiz olduğunun satış faturasıyla tevsiki kaydıyla tedarikçi firmanın yaptığı ithalatın bedelleri dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketlerinin ihracat bedelleri ile kısmen veya tamamen takas (mahsup) edilebilir.⁽¹⁹⁾

Malların ithalatı sırasında ilgililerce GB'ye ödeme şekli olarak “**Özel Takas**” yazılır. İlgili gümrük müdürlüğünce de söz konusu GB'nin 28. hanesinde kayıtlı bankaya bu ithalatla ilgili gerekli bilgi iletilir.

Mal ihracının takasa tabi tutulmayan kısmının tahsilinde genel esaslar uygulanır.

İthalatla ilgili olarak bankaya ulaşan bilgiye istinaden ithal tarihinden itibaren 180 gün içinde bir ihracat veya hizmet ihraç bedeli ile bu ithalatın takas edilmesi talebinde bulunulmaz veya söz konusu bedeller ithalat bedeli tutarını karşılamaz ise ithalatın karşılanmayan kısmı mal mukabili ödeme hükümlerine tabi tutulur.

Takas konusu ihracata ilişkin GB'nin, peşin bedelin tasfiyesi suretiyle kapatılmasında kullanılması mümkündür.⁽⁷⁾

GB'de ödeme şekli mal mukabili belirtilmek suretiyle gerçekleştirilen ithalat ve/veya ihracat işleminin özel takas ödeme şekline dönüştürme talepleri, takas taleplerine ilişkin süreler içinde müracaat edilmesi, ihracat ve ithalatla ilgili bedellerin alış ve satış işlemlerinin yapılmadığının tespit edilmesi ve bu işlemlere ait GB'lere takasa tabi tutulduğuna dair not konulması kaydıyla yerine getirilir.

Mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalatın özel takasa dönüştürme taleplerinin, hizmet ithalatının tabi olduğu süreler içinde yapılması gerekir.

⁽¹⁹⁾Hazine Müsteşarlığının 22 Haziran 2005 tarih ve 36410 sayılı yazısı.

⁽⁷⁾ Hazine Müsteşarlığının 31 Temmuz 1996 tarih ve 32177 sayılı yazısı.

2.7. Bağlı Muamele

İthal edilen mal, hizmet ve teknoloji bedelinin mal, hizmet ve teknoloji ihracıyla karşılandığı, ithal veya ihraç fazlalığının döviz olarak ödendiği veya tahsil edildiği bu ödeme şeklinde aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde işlem yapılır.

2.7.1. Bankaca, ihracatçı firmanın üyesi olduğu veya bulunduğu bölgedeki ihracatçı birliğinin izin belgesi aranır.

2.7.2. İhracatçı birliği, verdiği izin belgesinin bir örneğini “Bağlı Muamele veya Takas Başvuru Formu”nda beyan edilen bankaya gönderir.

2.7.3. Hesapların izlenmesi ve işlemlerin takibi bakımından ithalat ve ihracat işlemleri aynı banka tarafından yürütülür.

2.7.4. İthalat ve ihracatın, ihracatçı birlikleri tarafından verilen izin belgesindeki süre (ek süreler dahil) içinde gerçekleştirilmesi gerekir.

2.7.5. Bu ödeme şeklinde firmalarca gerek ithalat gerek ihracata ilişkin GB'nin 28. hanesine bu işlemlere aracılık eden aynı banka şubesi ile ödeme şekli olarak “**Bağlı Muamele**” yazılır.

2.7.6. İhracatçı birliklerince verilen süreden itibaren 90 gün içinde ithalat ve ihracat hesabının kapatılmasını teminen aracılık eden bankaya müracaat edilmesi zorunludur.

Birliklerce verilen izin belgesinde ithalat ve ihracat bedelleri,

a) TL olarak gösterilmiş ise DAB ve TPTB bankaya başvuru tarihi itibarıyla TL olarak düzenlenir.

b) Döviz olarak gösterilmiş ise bankaya başvuru tarihi itibarıyla serbestçe belirlenen alış kurundan TL'ye çevrilerek TPTB ve TL olarak DAB düzenlenir. Uygulanacak kur, belgelerin düzenlenme tarihindeki TCMB döviz alış kurundan az olamaz.

Her iki halde de belgeler üzerine “Bağlı Muamele” olduğuna ilişkin not konulur ve fiili ihraç ve ithal tarihi yazılır.

2.7.7. Bankalarca, ithalat ve ihracat hesabının ihracatçı birliklerince verilecek izin belgesindeki süreden itibaren 90 gün içinde kapatılması için başvurulmaması veya bu süre içinde ithalatın ve ihracatın gerçekleştirilmediğinin tespiti halinde 10 iş günü içinde ilgili kambiyo müdürlüğüne ihbarda bulunulur.

2.7.8. Banka tarafından hesabı kapatılan veya kambiyo müdürlüğüne ihbar edilen işlemler hakkında izin belgesini veren ihracatçı birliğine 10 iş günü içinde bilgi verilir.

2.7.9. İhracat bedelinin verilen süre içinde mal ile karşılanmaması durumunda döviz olarak tahsil edilen kısım ilgililere serbest kurdan ödenir.

İhracatın yapılmaması veya ihracatın ithalatın tamamını karşılamaması halinde ithalatın ihracatla karşılanmayan kısmı mal mukabili ödeme hükümlerine tabi tutulur.

2.7.10. İhracat veya ithalat bedellerinin kısmen veya tamamen hizmet veya teknoloji transferiyle ödenmesinin öngörüldüğü durumda ithalatçı veya ihracatçının düzenlediği fatura veya gerek duyulacak diğer belgelerdeki tutarlar esas alınır.

2.7.11. Bağlı muamele konusu ihracata ilişkin GB'nin, peşin bedelin tasfiyesi suretiyle kapatılmasında kullanılması mümkündür.⁽⁷⁾

1.Değişiklik

10 Mart 2005/YB-15

2005/ŞB-26

⁽⁷⁾ Hazine Müsteşarlığının 31 Temmuz 1996 tarih ve 32177 sayılı yazısı.

3. İTHALAT BEDELİNİN İHRACAT BEDELLERİ İLE MAHSUBEN ÖDENMESİ VE KOMİSYONCULUK BEDELLERİNİN İTHALAT BEDELİNDEN MAHSUBU

3.1. İthalat Bedelinin İhracat Bedelleri ile Mahsuben Ödenmesi

İthalat bedellerinin kısmen veya tamamen mal ve/veya hizmet ihracı bedeli dövizlerle mahsuben ödenmesi aşağıda açıklanan esas ve usuller çerçevesinde yapılır.⁽⁸⁾

3.1.1. Mal ihraç bedelinin mahsuben ödemede kullanılabilmesi için mahsup talebinin fiili ihraç tarihinden itibaren **180 gün** içinde yapılması gerekir.

Hizmet ihraç bedellerine ilişkin mahsup talebi ise herhangi bir süreyle sınırlı olmaksızın yapılabilir.

3.1.2. İhracat bedeli dövizlerin fiili ihraç tarihinden itibaren **180 gün** içinde muhabir hesaplarına alacak kaydedilmiş (efektiflerin bankalara tevdi edilmiş) olması zorunludur.

3.1.3. Mal ve hizmet ihracı bedellerinin mahsuben ödemede kullanılacak kısmının mahsup tarihinden önce alışının yapılmamış (DAB düzenlenerek TL'ye çevrilmemiş) olması şarttır.

3.1.4. DTH'ye alınan ihracat bedeli dövizler, fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün içinde mahsuben ödemede kullanılabilir.

3.1.5. Peşin dövizler mahsuben ödemede kullanılamaz.

3.1.6. Mahsuben ödeme işleminde, DAB ve DSB aynı kur üzerinden düzenlenir.

Mahsuben ödemede kullanılacak (alışı yapılacak) döviz cinsi ile mahsuben ödenecek (transfer edilecek) gidere ilişkin döviz cinsinin farklı olması halinde mahsuben ödenecek azami tutar ihracatçı ile banka arasında mutabık kalınan çapraz kur esas alınmak suretiyle tespit edilir.⁽⁹⁾ Bu durumda DAB alışı yapılan, DSB transfer edilen döviz cinsinden düzenlenir.

⁽⁸⁾ Hazine Müsteşarlığının 14 Şubat 1996 tarih ve 7246 sayılı yazısı.

⁽⁹⁾ Hazine Müsteşarlığının 27 Aralık 2001 tarih ve 97895 sayılı yazısı.

3.1.7. Aracı ihracatçı vasıtasıyla yapılan ihracatta, ihracat bedeli, ihracatçının onayı ile imalatçının yukarıda sayılan bütün döviz giderlerinin mahsuben ödenmesinde kullanılabilir. Bu durumda DAB ihracatçı, DSB' de imalatçı firma adına düzenlenir.

3.1.8. İhracat bedelinin mahsuben ödemede kullanılabilecek tutarının ithalat bedelini karşılamaması durumunda kalan ithalat bedeli genel esaslar dahilinde ödenir.

3.2. Komisyonculuk Bedellerinin İthalat Bedelinden Mahsubu

İthalat işlemleri sebebiyle harice yapılan komisyonculuk (ticari vekillik, ticaret işleri tellallığı, simsarlık, acentalık, distribütörlük ve benzeri hizmetler dahil) hizmetleri karşılığı bedeller, faturada veya sözleşmede oranı veya tutarının gösterilmiş olması kaydıyla ya da ihracatçının talimatı üzerine transfer edilecek mal bedelinden mahsuben tahsil edilerek ödenebilir.

a) Komisyon bedellerinin TL olarak ödenmesinin istenmesi halinde,

• Mal bedeli döviz olarak ödenecekse mal bedelinin tamamı (komisyon dahil) tutarında DSB, komisyon bedeli için de aynı kur üzerinden DAB,

• Mal bedeli TL olarak ödenecekse mal bedelinin tamamı (komisyon dahil) üzerinden TPTB, komisyon bedeli için TL olarak DAB

düzenlenerek komisyoncuya ödeme yapılır.

b) Komisyon bedellerinin döviz olarak ödenmesinin istenmesi halinde mal bedelinin tamamı için (komisyon dahil) döviz satışı yapılarak bu tutar üzerinden DSB, komisyon bedeline tekabül eden döviz tutarı için aynı kurdan DAB ve DSB düzenlenerek komisyoncusuna ödenir.

4. İTHALAT HESABININ KAPATILMASI

4.1. Genel Esaslar

İthalat hesabının takibi ve kapatılması aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır.

Terkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla ithalat hesabının kapatılabilmesi için bedeli ithalattan önce ödenen veya ödeneceği taahhüt edilen ödeme şekillerinde ödeme tarihinden (Bedeli kredi kartından karşılanan ithalatta ödemenin banka kayıtlarına intikal ettiği tarihten) itibaren 180 gün içinde ithalatçılarca GB'nin aracı bankaya ibraz edilmesi gerekir.

Kabul kredili işlemlerde, poliçe vadesinde ithalatçılarca bedelin transferi için müracaatta bulunulmaması halinde ithalat hesabının takibi yapılmaz. Ancak ithalatçılarca transfere müracaat edilmese de açılan akreditiften veya poliçenin banka kabulü veya avalinden dolayı bankalarca poliçe vadesinde transferi yapılan kabul kredili akreditifli ve kabul kredili vesaik mukabili işlemlerde ithalat hesabının takibi yapılır.⁽¹⁰⁾

4.1.1. İthalat hesabı GB firma nüshası aslı ile ithalat bedelinin ödendiğine ilişkin DSB, TPTB, ödemenin ithalatçının DTH'sinden yapıldığına ilişkin banka yazısı, bedelleri döviz kredisinden ödenen ithalatta, yurt dışındaki mali kuruluş veya Türkiye'deki aracı bankaca ihracatçıya ödemenin yapıldığını tevsik eden belgenin bir araya gelmesi halinde kapatılır.

Bankaca, GB üzerine transfere ve hesap kapatmaya ilişkin not konularak GB ile transfere ilişkin belgenin bir fotokopisi banka nezdinde saklanır.

İthalatçı tarafından GB firma nüshası aslının kaybedilmesi sebebiyle ibraz edilememesi halinde GB aslının herhangi bir ithalat hesabının kapatılmasında kullanılmadığı ve kullanılmayacağına dair taahhütname alınması kaydıyla GB'nin gümrükçe onaylı sureti üzerinden de işlem yapılır.

Bu durumda onaylı suret üzerinden işlem yapan banka, GB aslı üzerinden işlem yapılıp yapılmadığının tespitini teminen konuyu GB'nin tarih, sayı ve tutarı ile GB'yi tescil eden gümrük müdürlüğünü de belirtmek suretiyle TCMB İdare Merkezine bildirir. İdare Merkezimizce de bu konu bir genelge ile bütün bankalara duyurulur. Genelgemiz gereğince GB aslının herhangi bir ithalat hesabının kapatılmasında kullanıldığı tespit edilirse söz konusu işlem iptal edilir.⁽¹¹⁾

1. Değişiklik

10 Kasım 2004/YB-102 , ŞB-142

⁽¹⁰⁾ Hazine Müsteşarlığının 14 Temmuz 1999 tarih ve 50770 sayılı yazısı.

⁽¹¹⁾ Hazine Müsteşarlığının 21 Haziran 2004 tarih ve 38048 sayılı yazısı.

Milli Savunma Bakanlığı, Genel Kurmay Başkanlığı, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Olağanüstü Hal Bölge Valiliği veya bu kuruluşlarca yetki verilen kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak ithalatta, adı geçen kuruluşların, ithalatın yapıldığına dair yazılı beyanına istinaden GB aranmaksızın ithalat hesabının kapatılması mümkündür.

4.1.2. İthalatın birden fazla ödeme şekline göre ve/veya birden fazla banka aracılığıyla gerçekleştirilmesi halinde GB üzerinde bütün ödeme şekilleri ve banka isimleri yer almasa da GB ve ödemeye ilişkin belgeler üzerindeki diğer bilgilerin uygunluğunun sağlanması kaydıyla ithalat hesabı her bir ödeme şeklinin esasları dahilinde transferi yapan bankalarca takip edilerek kapatılır.

4.1.3. Döviz satışının GB'de kayıtlı olan dövizden farklı döviz cinsinden yapıldığı hesap kapatma işlemlerinde, transferin yapıldığı tarihteki TCMB kur veya çapraz kurları esas alınır.⁽²²⁾

4.1.4. Ödenen mal bedeli, fiilen ithalat edilen malın GB'den tespit edilecek değerinden 100.000 ABD doları veya eşiti döviz ya da TL tutarından daha fazla ise bankaca hesap kapatılmaz. Malın değeri ödenen tutardan fazla ise ithalat hesabı kapatılır.

4.1.5. İthalattan önce ödenen bedeller karşılığında ithalatın transfer tarihinden itibaren 180 gün içinde yapılamaması halinde söz konusu bedellerin hesap kapatma süresinin bitiminden itibaren en geç 90 gün içinde yurda getirilmesi gerekir.

Ödeme, banka kaynağından yapılmışsa gelen dövizin bankalara satılması zorunludur. Bedellerin DTH'den ödenmiş olması halinde ise getirilen dövizler ithalatçının söz konusu hesabına iade edilebilir.

İthalat bedeli,

• ihracat bedellerinin ihracatçının serbest kullanıma bırakılan tutarları ile,

• fatura veya hakediş raporları ile tevsik edilmek kaydıyla hizmet ihracı bedelleri ile

açılan DTH'den ödenmiş ise bu bedellerin yurda getirilme zorunluluğu aranmaz.

2.Değişiklik

27 Nisan 2006/YB-21, ŞB-14

⁽²²⁾ Hazine Müsteşarlığının 20 Nisan 2006 tarih ve 21144 sayılı yazısı.

4.2. Ek Süre

İthalat hesabını kapatamayan ithalatçılara, mücbir sebep halini tevsik eden belgelerle müracaat edildiği takdirde mücbir sebep halinin devamı süresince kambiyo müdürlüklerince **altışar aylık** dönemler itibarıyla ek süre verilebilir.

Mücbir sebep halleri dışında kalan haklı durumların varlığı halinde ithalat hesabının kapatılmasına ilişkin bir yıla kadar olan ek süre talepleri, ithalatçının haklı durumu belirten yazılı beyanına istinaden altışar aylık devreler halinde kambiyo müdürlüklerince, bir yıllık süreden sonraki ek süre talepleri HM'ce incelenip sonuçlandırılır.

4.3. Mücbir Sebep Halleri ve Tevsiki

4.3.1. Mücbir sebep halleri

a) İthalatçı veya ihracatçı firmanın infisahı, iflası veya faaliyetlerini daimi olarak tatil etmesi, şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü.

b) Grev, lokavt ve avarya hali.

c) Resmi makam ve yetkili mercilerimiz veya ihracatçı memleket resmi makamlarının karar ve işlemleri ya da muhabir bankaların işlemleri sebebiyle ithalatın imkansız hale gelmesi.

d) Tabii afet, harp ve abluka hali.

e) Malların kaybı ve hasara uğraması veya imha edilmesi.

f) İhtilaf sebebiyle dava açılması.

4.3.2. Mücbir sebep hallerinin tevsik şekilleri

(a ve f) halinin yetkili mercilerden, (b ve d) halinin ihracatçının bulunduğu memleketin resmi makamlarından veya mahalli odaca onaylanmış olmak kaydıyla satıcı veya ihracatçı firmadan (harp ve abluka hali hariç), (c) halinin resmi makamlarımızdan, ihracatçının bulunduğu memleketin resmi makamlarından veya muhabir bankalardan, (e) halinin ise sigorta şirketleri, uluslararası gözetim şirketleri veya ilgili ülke resmi makamlarından alınmış belgelerle tevsik edilmesi zorunludur.

Mücbir sebep halleriyle ilgili yurt dışından temin edilecek belgelerin dış temsilciliklerimiz veya yabancı resmi makamlarca düzenlenmiş olması gerekir. Yabancı resmi makamlarca düzenlenen belgenin Lahey Devletler Özel Hukuk Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdik Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümleri gereğince başka bir resmi makam tarafından onaylanması şartı aranmaz.

1.Değişiklik

4.4. İthalat Hesabının Terkini

4.4.1. Aracı bankanın terkin yetkisi

Bedeli transfer edildiği halde hesap kapatma süresi içinde kısmen veya tamamen ithalatı gerçekleştirilmeyen veya bedeli yurda getirilmeyen 100.000 ABD doları veya eşiti dövize kadar açık ithalat hesapları aracı bankaca terkin edilmek suretiyle kapatılır.⁽¹²⁾

Ancak ithalat işlemleri esnasında oluşan ve Gümrük Yönetmeliğinde belirlenen fire oranları dahilinde kalan söz konusu Yönetmeliğin 14 numaralı ekinde yer alan mallarla ilgili açık ithalat hesapları bankalarca 100.000 ABD dolarlık limit dikkate alınmaksızın terkin edilmek suretiyle kapatılır.⁽¹⁶⁾

4.4.2. Kambiyo müdürlüğünün terkin yetkisi

Mücbir sebep halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle 200.000 ABD doları veya eşiti dövize kadar açık ithalat hesapları ilgili kambiyo müdürlüğünce terkin edilmek suretiyle kapatılır.

4.4.3. Hazine Müsteşarlığının terkin yetkisi

Aracı banka ve kambiyo müdürlüğünün terkin yetkisi dışında kalan açık ithalat hesapları mücbir sebep halleri ile haklı durumlar göz önünde bulundurularak HM'ce terkin edilmek suretiyle kapatılabilir.

4.5. Kambiyo Müdürlüğüne Bildirim

Hesap kapatma süresi içinde bankalara yapılan mücbir sebebe ilişkin terkin talepleri, mücbir sebep belgesinin aslı ve işlemin ayrıntısını belirtir bir yazı ile talep tarihinden itibaren 10 iş günü içinde bankalarca ilgili kambiyo müdürlüğüne bildirilir.

Hesap kapatma süresi içinde hesabını kapatmayan ithalatçılar bu süre sonundan itibaren 10 iş günü içinde aracı bankaca nezdindeki bilgi ve belgelerle birlikte Ek:1'deki örneğe uygun olarak ilgili kambiyo müdürlüğüne bildirilir.

İthalat hesabının süresi dışında kapatılmasına ilişkin talepler doğrudan ilgili kambiyo müdürlüğüne yapılır.

Kambiyo müdürlüklerince ithalat hesabının kendileri veya HM tarafından kapatılması halinde ilgili bankaya bilgi verilir.

İthalat hesabının kapatılması için kambiyo müdürlüğünce ilgililere tanınan 90 günlük ihtar süresi içinde ithalat hesabının kapatılması veya mücbir sebep halinin ya da haklı durumun ithalatçılarca kambiyo müdürlüğüne belgelenmesi gerekir.

4.6. Bankaların Sorumluluğu

TPKK Mevzuatı ile İthalat Rejiminde belirtilen esas ve/veya usullere uymayan bankalar hakkında HM'ce gerekli işlemler yapılır.

Ancak ilgili mevzuata göre işlem yapan ithalatçıların hakları haleldar olmaz.

3.Değişiklik

13 Eylül 2005/YB-58, ŞB-82

⁽¹²⁾ Hazine Müsteşarlığının 24 Mayıs 2004 tarih ve 30786 sayılı yazısı.

⁽¹⁶⁾ Hazine Müsteşarlığının 12 Ağustos 2004 tarih ve 50898 sayılı yazısı.

5. İTHALAT İŞLEMLERİNDE MÜEYYİDE UYGULAMALARI

5.1. İthalattan Men Edilen Firmalar Hakkında Yapılacak İşlemler

Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Mevzuatına aykırı hareketten dolayı ithalattan men edilen firmalarca, men edilme tarihinden başlamak üzere men süresi içinde yapılacak akreditif talepleri, peşin ve vesaik mukabili ödeme şekline göre yapılacak transfer talepleri ile kabul kredili işlemler için poliçe kabul veya avali talepleri kabul edilmez.

Ancak ithalattan men edilen firmalarca, yatırım teşvik belgesi ve dahilde işleme izin belgesi kapsamındaki malların ithalatı gerçekleştirilebilir.

Buna göre söz konusu firmaların, ithalattan men süresi içinde yapacağı talepler, ithalatın yatırım teşvik belgesi kapsamında olduğu hususunda firmalarca verilecek yazılı beyana istinaden, dahilde işleme izin belgesi kapsamındaki işlemler için ise herhangi bir beyan aranmaksızın sonuçlandırılır.

İthalattan men edilme tarihinden önce;

- Açılmış akreditif kapsamındaki işlemler,
- Çıkış ülkesinden ihraç edilmiş mal veya vesaik mukabili işlemler (kabul kredili işlemler dahil),
- Peşin olarak döviz satılmış işlemler

bankalarca sonuçlandırılabilir.⁽¹³⁾

5.2. İthalatı Dış Ticaret Müsteşarlığının İznine Bağlanan Firmalar Hakkında Yapılacak İşlemler

Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Mevzuatı uyarınca, ithalatı belirli bir süre için DTM'nin iznine tabi tutulan firmaların müeyyide süresi içinde yapacakları taleplerde, ithal konusu malın sözü edilen mevzuat kapsamındaki mal olmadığına firmalar tarafından yazılı olarak beyan edilmesi halinde DTM'nin izni aranmaz.

⁽¹³⁾ Dış Ticaret Müsteşarlığının 17 Temmuz 2001 tarih ve 45649 sayılı yazısı.

EK: 1

KAPATILMAYAN İTHALAT HESABI İÇİN İHBAR MEKTUBU ÖRNEĞİ

.././....

BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
.....KAMBIYO MÜDÜRLÜĞÜ

REFERANS
İTHALATÇIYA AİT BİLGİLER
Unvanı
Adresi
Ticaret Sicil Nu.
Vergi Kimlik Nu.
SATICIYA AİT BİLGİLER
Unvanı
Adresi
ÖDEMEYE İLİŞKİN BİLGİLER
Ödeme Şekli
Teslim Şekli
Transfer Tarihi ve Tutarı
GB'YE AİT BİLGİLER
Tarih ve Nu.
İlgili Gümrük Müdürlüğü
Tutarı (FOB bedel)
AÇIK HESAP TUTARI
AÇIK HESAP TUTARININ ABD DOLARI KARŞILIĞI
AÇIKLAMA